

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

وضعیت بازار کار جهان در سال ۲۰۱۸

نگاهی به وضعیت بازار کار جهان نشان می‌دهد که در سال ۲۰۱۸، حدود ۵,۷ میلیارد نفر در سن کار بوده‌اند که از این میان ۳,۳ میلیارد نفر آن‌ها شاغل بوده و ۲ میلیارد نفر خارج از گستره نیروی کار هستند. در این مطلب خلاصه‌ای از گزارش سازمان بین‌المللی کار در ارتباط با چشم‌انداز اشتغال جهان مورد بررسی قرار گرفته است.

تهیه‌کننده: فروغ‌گویی امیکاسر

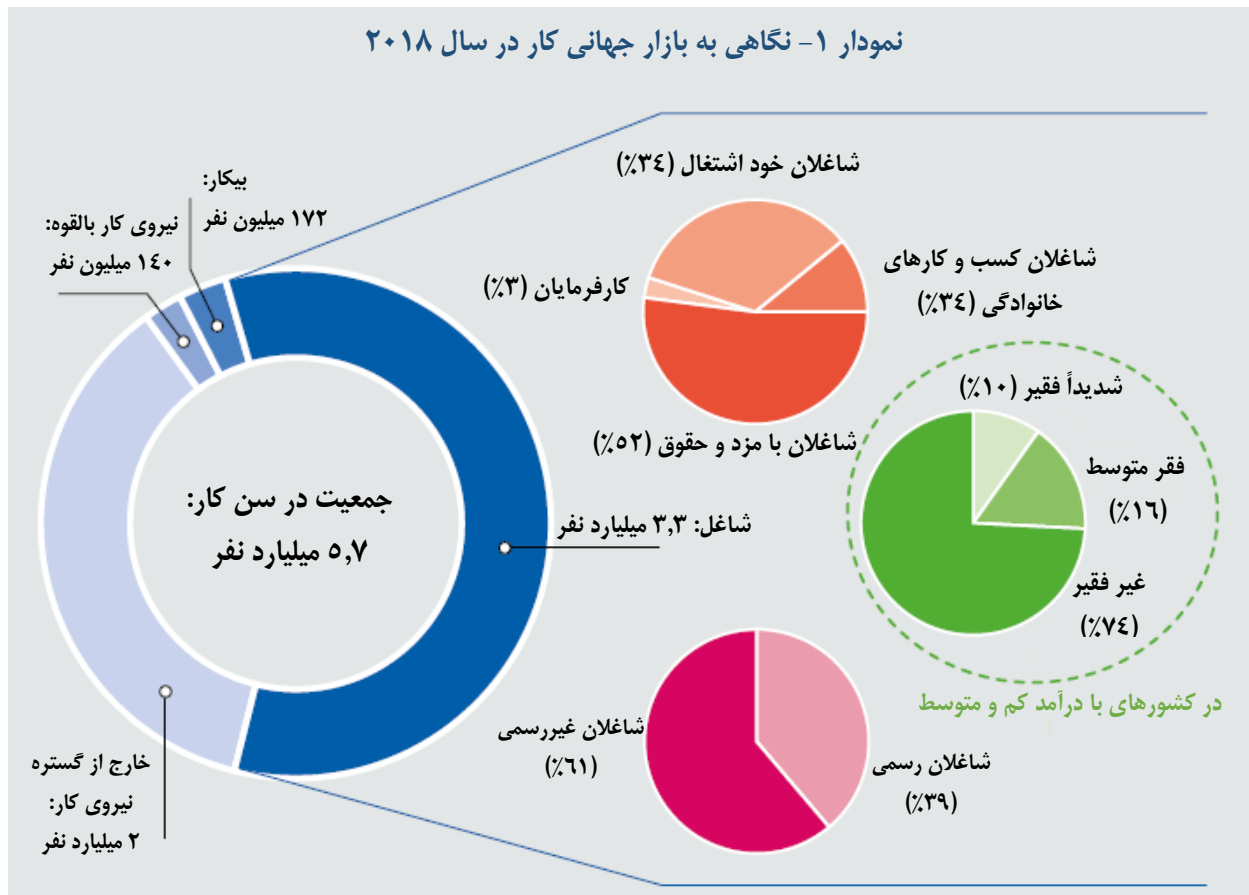
اسفند ۱۳۹۷

معاونت بررسی های اقتصادی

هدف اصلی سازمان بین‌المللی کار، ایجاد بازارهای کار فراگیر و کارآمد، برای ارائه کار شایسته و حمایت از عدالت اجتماعی است؛ زیرا اشتغال منبع اصلی درآمد برای اکثریت خانوارها در سطح جهان است و می‌تواند اصول برابری، دموکراسی، پایداری و انسجام اجتماعی را تقویت کند.

نگاهی به وضعیت بازار کار جهان نشان می‌دهد که در سال ۲۰۱۸، حدود ۵,۷ میلیارد نفر در سن کار بوده‌اند که از این میان ۳,۳ میلیارد نفر آن‌ها شاغل بوده و ۲ میلیارد نفر خارج از گستره نیروی کار هستند و مابقی آن‌ها یا بیکار بوده و یا جزو نیروی کار بالقوه تقسیم‌بندی می‌شوند. از کل شاغلان جهان، تنها ۳۹ درصد آن‌ها به طور رسمی مشغول به کار هستند و ۶۱ درصد آن‌ها به طور غیررسمی کار می‌کنند.

منبع: سازمان بین‌المللی کار

- * شاغلان فقیر به شاغلانی که در شرایط فقر شدید یا متوسط در کشورهای با درآمد پایین و متوسط زندگی می‌کنند، اشاره دارد. نرخ‌های فقر متوسط و شدید مربوط به شاغلانی است که سرانه درآمد یا مصرف روزانه آن‌ها به ترتیب بین ۱,۹ دلار تا ۳,۲ دلار و کمتر از ۱,۹ دلار به نرخ PPP باشد.
- * طبق تعریف سازمان بین‌المللی کار، جمعیت در سن کار، افراد بالای ۱۵ سال را شامل می‌شود.
- * منظور از نیروی کار بالقوه، افرادی است که شاغل نیستند و یا دنبال کار هستند اما قابلیت به کارگیری در بازار کار را ندارند، یا قابلیت به کار گرفته شدن در بازار کار را دارند اما در جستجوی کار نیستند.
- * خارج از گستره نیروی کار: افرادی که در دسته‌بندی‌های افراد شاغل، بیکار و نیروی کار بالقوه تقسیم‌بندی نمی‌شوند.

شکاف جنسیتی در مشارکت نیروی کار همچنان بالاست...

نرخ مشارکت پایین زنان در بازار کار (این نرخ در سال ۲۰۱۸ معادل ۴۸ درصد رقم خورده که در مقایسه با نرخ مشارکت ۷۵ درصدی مردان کمتر است) بدین معنی است که در بازار کار جهانی طی سال ۲۰۱۸، از هر ۵ نفر جمعیت فعال، ۳ نفر آن‌ها مرد بوده‌اند.

پس از یک دوره بهبود سریع که تا سال ۲۰۰۳ ادامه داشت، پیشرفت دیگری برای از بین بردن شکاف جنسیتی در نرخ مشارکت نیروی کار صورت نگرفته است. شکاف جنسیتی قابل توجه ۲۷ واحد درصدی که در سال ۲۰۱۸ وجود داشته، نشان می‌دهد که باید اقدامات سیاستی با هدف بهبود برابری جنسیتی در بازارهای کار جهانی و به حداکثر رساندن توانمندی‌های بشر در دستور کار قرار گیرد.

به طور کلی، نرخ مشارکت نیروی کار بزرگسالان^۱ طی ۲۵ سال اخیر کاهش یافته است؛ این کاهش به خصوص در میان افراد جوان در سن ۱۵ تا ۲۴ سال بیشتر دیده می‌شود. انتظار می‌رود این روند رو به کاهش در آینده نیز ادامه یابد (جدول ۱). کاهش این نرخ، تحت تاثیر عوامل مثبت و منفی بوده که از جمله عوامل مثبت آن می‌توان به افزایش ثبت نام تحصیلی، فرصت‌های بازنشستگی بیشتر و امید به زندگی بیشتر اشاره کرد و در مقابل، افزایش نسبت وابستگی (یعنی نسبت افراد غیر فعال اقتصادی به کل افراد فعال) چالش‌های جدیدی را از نظر سازماندهی کار و توزیع منابع در جامعه ایجاد کرده است.

جدول ۱- نرخ مشارکت نیروی کار در جهان و گروه‌های درآمدی در سال ۲۰۱۸ و تغییرات آن طی سال‌های ۱۹۹۳ تا ۲۰۱۸

گروه جمعیتی	نرخ (درصد)	تغییرات طی دوره ۵ ساله (واحد درصد)				
		۲۰۱۸-۲۳	۲۰۱۳-۱۸	۲۰۰۸-۱۳	۲۰۰۳-۰۸	۱۹۹۸-۲۰۰۳
کل	۶۱.۴	-۰.۵	-۰.۹	-۰.۹	-۰.۹	-۰.۹
زنان	۴۷.۹	-۰.۱	-۰.۵	-۰.۵	-۰.۵	-۰.۵
مردان	۷۴.۹	-۰.۹	-۰.۹	-۰.۹	-۰.۹	-۰.۹
جوانان ۱۵ تا ۲۵ سال	۴۲.۱	-۳.۳	-۳.۱	-۲.۶	-۲.۶	-۲.۶
بزرگسالان ۲۵ سال به بالا	۶۶.۶	۰.۲	-۰.۲	-۰.۶	-۰.۶	-۰.۶

منبع: سازمان بین‌المللی کار

^۱ افراد بالای ۲۵ سال

کمبود کار مناسب فراگیر شده است...

بخش بزرگی از ۳,۳ میلیارد نفر نیروی کار جهان در سال ۲۰۱۸، کمبود رفاه، امنیت اقتصادی، فرصت‌های برابر یا چشم‌انداز توسعه انسانی را تجربه کرده‌اند. شاغل بودن همواره یک زندگی مرفه و شایسته را تضمین نمی‌کند. بسیاری از شاغلان مجبورند مشاغل معمولی را که عموماً غیر رسمی هستند، پرداختی کمی دارند و یا دسترسی کم به حقوق اجتماعی و حقوق محل کار دارند، انتخاب کنند.

بر اساس داده‌های سازمان بین‌المللی کار، ۳۶۰ میلیون نفر در سال ۲۰۱۸ در کارهای خانوادگی مشارکت کردند و ۱,۱ میلیارد نفر خود اشتغالی داشتند که اغلب این خود اشتغالی‌ها نیز مربوط به فعالیت‌هایی بوده که به دلیل عدم وجود فرصت‌های شغلی در بخش رسمی یا کمبود سیستم حمایتی اجتماعی بوده است. به طور کلی، در سال ۲۰۱۶ دو میلیارد نفر نیروی کار در اشتغال غیر رسمی مشغول به کار بوده‌اند که ۶۱ درصد نیروی کار جهان را شامل می‌شود (جدول ۲). کیفیت ضعیف بسیاری از شغل‌ها نشان می‌دهد که در سال ۲۰۱۸، بیش از یک چهارم نیروهای کار در کشورهای با درآمد متوسط و پایین، در فقر شدید زندگی می‌کنند.

حدوداً بیش از نیمی از نیروی کار جهان در سال ۲۰۱۸، شامل نیروهای کار رسمی و غیر رسمی، مزد و حقوق بگیر بوده‌اند. این نسبت تقریباً بین زنان و مردان یکسان بوده است. طی ۵ سال آتی انتظار می‌رود سهم نیروهای کار مزد و حقوق بگیر حدود ۰,۵ واحد درصد افزایش یابد. سهم کارفرمایان از کل اشتغال جهان در سال ۲۰۱۸، هم در جهان و هم در کشورهای با درآمد متوسط و بالا، نسبتاً پایین بوده و معادل ۳ درصد رقم خورده است. این سهم در کشورهای با درآمد پایین ۱,۶ درصد بوده است. افراد خوداشتغال نیز قریب به یک سوم اشتغال جهان در سال ۲۰۱۸ را به خود اختصاص داده‌اند که البته این سهم در کشورهای با درآمد پایین و پایین‌تر از متوسط بیشتر (حدود ۵۰ درصد) نیز بوده است (جدول ۲).

با نگاهی خوشبینانه، طی سه دهه گذشته میزان بروز فقر بخصوص در کشورهای با درآمد متوسط به شدت کاهش یافته است؛ با این حال در کشورهای با درآمد پایین، انتظار نمی‌رود که سرعت کاهش فقر به اندازه رشد اشتغال باشد. بنابراین پیش‌بینی می‌شود تعداد افراد با درآمد زیر خط فقر در این کشورها افزایش یابند (نمودار ۲).

جدول ۲- وضعیت اشتغال در جهان و گروه کشورها بر اساس سطح درآمدی در سال ۲۰۱۶ و ۲۰۱۸ و پیش‌بینی تغییرات آن‌ها طی سال‌های ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۳

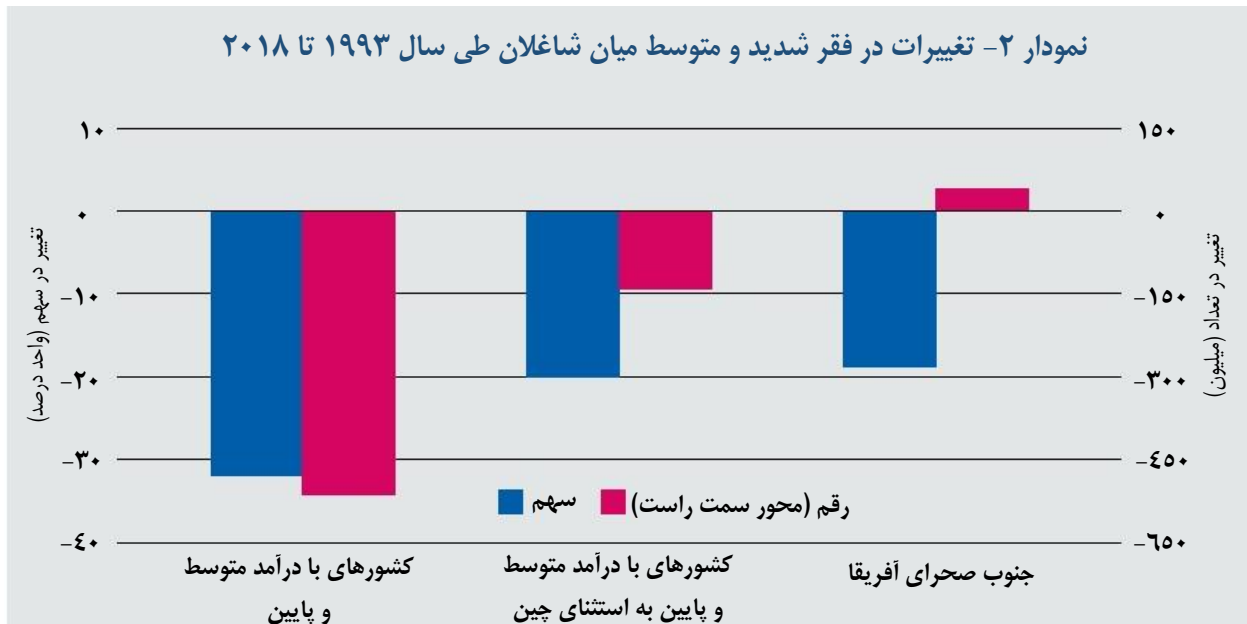
گروه‌های کشوری	به تفکیک جنسیت	اشتغال غیر رسمی		کارکنان با مزد و حقوق		کارفرمایان		خود اشتغالی		شاغلان کارهای خانوادگی	
		سطح (%)	تغییرات (واحد درصد)	سطح (%)	تغییرات (واحد درصد)	سطح (%)	تغییرات (واحد درصد)	سطح (%)	تغییرات (واحد درصد)	سطح (%)	تغییرات (واحد درصد)
جهان	کل	۲۰۱۶	۶۱,۲	۲۰۱۸	۵۲	۲۰۱۸	۲,۹	۲۰۱۸	۳۴,۱	۲۰۱۸	۲۰۱۸
	مردان	۵۸,۱	۵۲,۵	۲۰۱۸	۰,۶	۲۰۱۸	۱,۷	۲۰۱۸	۲۷,۸	۲۰۱۸	۲۰۱۸
	زنان	۶۳	۵۱,۷	۲۰۱۸	۰,۶	۲۰۱۸	۳,۸	۲۰۱۸	۳۸,۲	۲۰۱۸	۲۰۱۸

معاونت بررسی های اقتصادی

شاغلان کارهای خانوادگی	خود اشتغالی		کارفرمایان		کارکنان با مزد و حقوق		اشتغال غیر رسمی		به تفکیک جنسیت	گروه های کشوری
	تغییرات (واحد درصد)	سطح (%)	تغییرات (واحد درصد)	سطح (%)	تغییرات (واحد درصد)	سطح (%)	تغییرات (واحد درصد)	سطح (%)		
۲۰۱۸-۲۳	۲۰۱۸	۲۰۱۸-۲۳	۲۰۱۸	۲۰۱۸-۲۳	۲۰۱۸	۲۰۱۸-۲۳	۲۰۱۸	۲۰۱۶		
-۱,۰	۲۸,۶	۰,۱	۵۰,۹	۰	۱,۶	۰,۹	۱۸,۸	۸۹,۸	کل	کشورهای کم درآمد
-۱,۲	۴۲,۸	۰,۶	۴۴,۵	۰	۰,۸	۰,۶	۱۱,۹	۹۲,۱	مردان	
-۰,۷	۱۶,۸	-۰,۴	۵۶,۴	۰	۲,۳	۱,۱	۲۴,۵	۸۷,۵	زنان	
-۲,۱	۱۳,۳	۰,۱	۴۹,۵	۰,۱	۲,۷	۱,۹	۳۴,۵	۸۳,۷	کل	کشورهای با درآمد کمتر از متوسط
-۳,۳	۲۵	۱,۱	۴۲	۰,۱	۱,۴	۲,۱	۳۱,۶	۸۴,۵	مردان	
-۱,۵	۸,۲	-۰,۴	۵۲,۸	۰,۱	۳,۳	۱,۸	۳۵,۸	۸۳,۴	زنان	
-۱,۳	۹,۲	-۰,۶	۲۸,۳	۰,۱	۳,۳	۱,۸	۵۹,۲	۵۲,۶	کل	کشورهای با درآمد بالاتر از متوسط
-۲,۰	۱۵,۲	-۰,۳	۲۴,۴	۰,۱	۱,۹	۲,۲	۵۸,۴	۵۰,۴	مردان	
-۰,۷	۴,۸	-۰,۹	۳۱,۱	۰,۱	۴,۴	۱,۵	۵۹,۸	۵۴	زنان	
-۰,۱	۰,۹	-۰,۱	۸,۶	۰	۳,۳	۰,۲	۸۷,۲	۱۸,۳	کل	کشورهای با درآمد بالا
-۰,۲	۱,۵	۰	۶,۷	۰	۲	۰,۲	۸۹,۷	۱۷,۶	مردان	
-۰,۱	۰,۵	-۰,۱	۱۰	-۰,۱	۴,۳	۰,۲	۸۵,۲	۱۸,۹	زنان	

منبع: سازمان بین المللی کار

منبع: سازمان بین المللی کار

به رغم کاهش مداوم نرخ بیکاری جهان، بیش از ۱۷۰ میلیون نفر بیکار هستند

در سال ۲۰۱۸ حدود ۱۷۲ میلیون نفر در سطح جهان بیکار بوده‌اند که حاکی از نرخ بیکاری ۵ درصدی است. اگرچه تنها طی یک سال، نرخ بیکاری جهان از ۵ درصد در سال ۲۰۰۸ به ۵٫۶ درصد در سال ۲۰۰۹ رسید، اما ۹ سال زمان برد تا نرخ بیکاری به سطح پیش از بحران مالی جهان بازگردد. چشم انداز فعلی نامعلوم است و با توجه به شرایط اقتصادی، پیش‌بینی می‌شود نرخ بیکاری در بسیاری از کشورها به میزان بیشتری کاهش یابد.

اگرچه ریسک‌های اقتصاد کلان افزایش یافته و در حال حاضر بر بازار کار برخی کشورها تأثیرات منفی داشته، اما پیش‌بینی می‌شود نرخ بیکاری جهان در سال‌های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ در همین سطح باقی بماند. همچنین انتظار می‌رود هر سال تعداد افراد بیکار یک میلیون نفر افزایش یابد و به ۱۷۴ میلیون نفر در سال ۲۰۲۰ برسد.

استفاده غیر بهینه از نیروی کار در میان زنان بیشتر رایج است

علاوه بر بیکاری، ۱۴۰ میلیون نفر دیگر در سال ۲۰۱۸ جزو «نیروی کار بالقوه» قرار می‌گیرند؛ بدین معنی که آن‌ها باید در گروه «نیروی کار با استفاده غیربهینه^۲» دسته‌بندی شوند. این گروه از افراد که به دنبال شغل می‌گردند اما قادر نیستند شغلی پیدا کنند یا افرادی که در دسترس هستند اما دنبال شغل نمی‌گردند بیشتر شامل زنان (۵۸ میلیون نفر) می‌شود تا مردان (۵۵ میلیون). نرخ استفاده غیربهینه از نیروی کار برای زنان (۱۱ درصد) بسیار بیشتر از مردان (۷٫۱ درصد) است. علاوه بر این، زنان بیشتر از مردان به صورت پاره وقت کار می‌کنند و درصد قابل توجهی از آن‌ها می‌گویند ساعت‌های بیشتر شغلی را ترجیح می‌دهند.

چالش‌های بازار نیروی کار بین کشورها و مناطق متفاوت است

اگرچه چالش‌های بازار نیروی کار مربوط به کیفیت اشتغال، بیکاری و نابرابری جنسیتی در سرتاسر جهان صادق است، اما مشخصه‌های خاص و درجه اولویت آن‌ها بسته به منطقه و سطح توسعه یک کشور متفاوت است. در کشورهای با درآمد پایین، عموماً اشتغال، افراد را قادر به فرار از فقر نمی‌کند. در عین حال، به دنبال توسعه اقتصادی نیز عموماً تعداد نیروی کار با درآمد پایین‌تر از خط فقر با کاهش همراه بوده، اما سایر شرایط بازار کار، مانند رسمی بودن، دسترسی به سیستم امنیت اجتماعی، امنیت شغلی، مذاکرات دسته جمعی کارمندان با کارفرما و پیروی از استانداردها و حقوق نیروی کار در محل کار، همچنان کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد. تامین این موارد، چالشی اساسی است که سیاست‌گذاران با آن رو به رو هستند. علاوه بر این، برخی مدل‌های کسب و کار جدید، که اغلب از طریق فناوری‌های نوآورانه امکان پذیر هستند، دستاوردهای موجود در این زمینه را تضعیف می‌کنند.

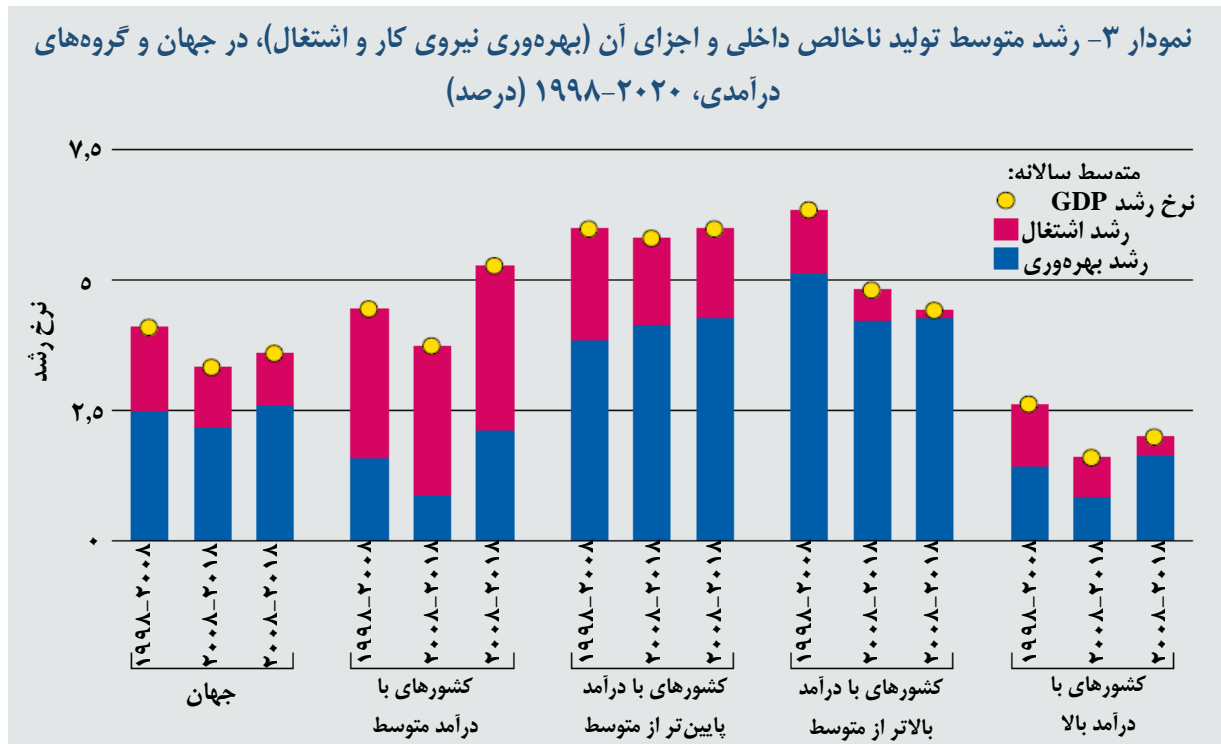
^۲ Labour Underutilization

معاونت بررسی های اقتصادی

طی چند سال اخیر، نرخ بیکاری در کشورهای با درآمد بالا به طور قابل توجهی افت داشته است، اما پس از آن، در برخی از کشورهای با درآمدهای بالاتر از متوسط، به دلیل کاهش رشد اقتصادی، این نرخ افزایش یافته یا در مسیر افزایشی قرار گرفته و سهم بزرگی از نیروی کار را در معرض افزایش فقر قرار داده است. نهایتاً، اگرچه نابرابری جنسیتی در بازار کار نیز یک پدیده جهانی است، باید توجه شود که شکاف جنسیتی در کشورهای عربی، شمال آفریقا و مناطق جنوب آسیا بیشتر است.

پیشرفت دستیابی به هدف های مربوط به هدف هشتم توسعه پایدار (SDG^{۸۳}) نسبت به آنچه انتظار می رفت، آرام تر بوده است

هدف هشتم توسعه پایدار از جامعه بین المللی قصد دارد رشد اقتصادی پایدار و مشمول، اشتغال کامل و بهره ور و کار مناسب را برای کلیه افراد سراسر جهان ترویج دهد. با توجه به اینکه روند فعلی، فاصله قابل توجهی با اهداف پیش بینی شده در هدف هشتم توسعه پایدار دارد، دستیابی به این هدف نیازمند تلاش های بسیار است. کشورهای کمتر توسعه یافته رشد تولید ناخالص داخلی کمتر از ۵ درصد را طی ۵ سال اخیر تجربه کرده اند که نشان می دهد نسبت به رقم پیش بینی شده سالانه حداقل ۷ درصد در هدف هشتم توسعه پایدار، فاصله بسیاری دارد. علاوه بر این، نرخ های اخیر رشد سرانه تولید ناخالص داخلی و بهره وری نیروی کار در بسیاری از مناطق جهان، پایین تر از سطح گزارش شده در دهه های قبل است.

منبع: سازمان بین المللی کار

رشد تولید ناخالص داخلی به دو بخش تشکیل دهنده آن تقسیم می شود: رشد اشتغال و رشد بهره وری (تولید به ازای هر نیروی کار). رشد تولید ناخالص داخلی و رشد بهره وری براساس نرخ PPP محاسبه شده اند.

^۳ Sustainable Development Goal ^۸

معاونت بررسی های اقتصادی

پیش‌بینی رشد تولید ناخالص داخلی در کشورهای با درآمد پایین و پایین‌تر از متوسط، بالاتر از سایر کشورها است. اگرچه، انتظار می‌رود بین سال‌های ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۰ کشورهای با درآمد پایین شاهد رشد قابل توجهی در اشتغال باشند؛ بدین معنی که رشد بهره‌وری نیروی کار در این کشورها طی این بازه زمانی، احتمالاً پایین باشد (به طور متوسط ۲,۳ درصد در هر سال که در مقایسه با نرخ ۴,۲ درصد رشد بهره‌وری در کشورهای با درآمد متوسط پایین‌تر است) (نمودار ۳).

توسعه پایدار باید از طریق تقویت فعالیت‌های بهره‌ور، نوآوری و رسمی‌سازی و در عین حال بهینه‌سازی بهره‌وری منابع در بخش تولید و مصرف باشد. این حقیقت که در اکثریت کشورهای بیش از نیمی از نیروی کار غیرکشاورزی به صورت غیر رسمی مشغول به کارند، همچنان فاصله زیادی تا رسی شدن کل نیروی شاغل در اقتصاد جهانی وجود دارد.

علاوه بر این، سرانه مصرف جهانی مواد اولیه به رغم پیشرفت‌ها در کارایی منابع در کشورهای با درآمد بالا همچنان در حال افزایش است. با نگاهی مثبت به این امر، از سال ۲۰۱۱، نرخ افزایش، کاهش یافته و مصرف مواد اولیه به ازای هر واحد تولید ناخالص داخلی، تثبیت شده است.

هدف دستیابی به «اشتغال کامل، کارآمد و کار مناسب برای همه... و پرداختی‌های برابر برای کارهای با ارزش برابر» همچنان دور از دسترس است. نرخ بیکاری جهان کاهش یافته است، اما همانطور که بالاتر اشاره شد، بیش از ۱۷۰ میلیون نفر همچنان بیکار هستند. بعلاوه، زنان، جوانان بین ۱۵ تا ۲۴ سال و افراد دارای معلولیت همچنان با احتمال کمتری قادر به یافتن شغل هستند. موضوع دیگری که به همین اندازه نگران‌کننده است این بوده که بیش از یکی از پنج فرد جوان نه شاغلند، نه تحصیل می‌کنند و نه مهارتی می‌آموزند (NEET^۴). از آنجایی که این افراد مهارت‌هایی که در بازار کار حائز اهمیت است را کسب نمی‌کنند، این امر شانس آینده آن‌ها برای اشتغال را کاهش می‌دهد. در بلندمدت، نرخ بالای NEET رشد اقتصادی طی یک دوره پایدار را برای اقتصادها مشکل می‌کند. نرخ جهانی NEET بین سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ حدود ۲ واحد درصد کاهش یافته است، بدین معنی که هدف «کاهش قابل توجه نرخ NEET تا سال ۲۰۲۰» برنامه توسعه پایدار قطعاً دست‌یافتنی نخواهد بود. در نهایت، اکثر کشورها با شکاف جنسیتی در پرداختی‌ها همراه هستند که بین ۱۰ تا ۲۵ درصد متغیر است و نشان می‌دهد که جهان هنوز نسبت به درک این اصل که کار با ارزش برابر باید پرداختی برابر داشته باشد فاصله بسیاری دارد. تعدادی از اهداف SDG^۸ با حقوق اساسی و حمایت‌هایی سر و کار دارد که براساس آن همه مردم باید در محیط کاری خود لذت ببرند. در سال ۲۰۱۶، همچنان ۱۱۴ میلیون کودک بین سن ۵ تا ۱۴ سال کار کردند و با اینکه تعداد این کودکان در حال کاهش است اما سرعت این روند بسیار آرام‌تر از آن بوده که به هدف پایان دادن کودکان کار تا سال ۲۰۲۵ برسد. حق آزادی انجمن و حمایت از حق سازماندهی به کنوانسیون^۵، ۱۹۴۸ (شماره ۸۷) و کنوانسیون حق سازماندهی و مذاکره جمعی^۶، ۱۹۴۹ (شماره ۹۸) هر دو کنوانسیون‌های اصلی ILO هستند که توسط تعداد در حال افزایشی از کشورهای عضو تصویب شده‌اند: در زمان نوشتن این کنوانسیون‌ها به ترتیب ۱۵۵ و ۱۶۶ معاهده را تصویب کردند. در مورد ایمنی و بهداشت شغلی، در کشورهای متفاوت تغییرات مختلفی در میزان نرخ جراحات کشنده و غیرکشنده بین کشورها وجود داشته است.

^۴ Not in Employment, Education or Training

^۵ The Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Convention

^۶ The Right to Organise and Collective Bargaining Convention

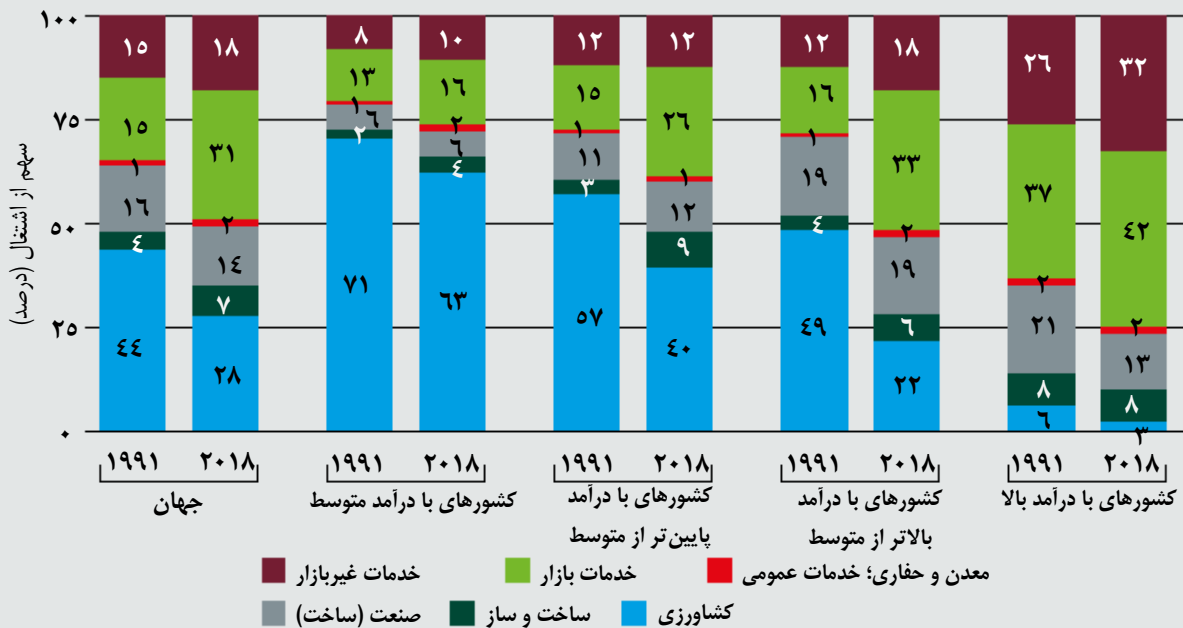
معاونت بررسی های اقتصادی

علاوه بر این، نرخ آسیب‌های شغلی در میان مردان بیشتر از زنان بوده است. در اکثر کشورها، مهاجران نسبت به افراد غیرمهاجر از خطر آسیب‌های شغلی بیشتری رنج می‌برند.

خدمات بازار عامل اصلی رشد اشتغال هستند

در تمامی گروه‌های درآمدی مختلف، سهم بخش کشاورزی از اشتغال در حال کاهش بوده است. این سهم در جهان از ۴۴ درصد در سال ۱۹۹۱ به ۲۸ درصد در سال ۲۰۱۸ رسیده که بیشترین کاهش نیز مربوط به کشورهای با درآمد متوسط بوده است. در کشورهای با درآمد پایین، ۶۳ درصد کارکنان در سال همچنان در بخش کشاورزی مشغول بوده‌اند که نسبت به سال ۱۹۹۱ تنها ۸ واحد درصد کاهش داشته است. سهم بخش صنعت (ساخت) به صورت جهانی در حال کاهش بوده است - روندی که از سوی کشورهای با درآمد بالا هدایت می‌شود. بخش‌هایی که با توسعه اشتغال همراه بوده‌اند بخش ساخت و ساز، خدمات غیر بازار و از همه مهم‌تر خدمات بازار بوده است. در سطح جهانی کمتر از نیمی از اشتغال کل در سال ۲۰۱۸ مربوط به خدمات بوده و انتظار می‌رود این سهم طی سال‌های آتی بالاتر نیز برود (نمودار ۴).

نمودار ۴- توزیع اشتغال به تفکیک بخش‌ها در جهان و گروه‌های درآمدی طی ۱۹۹۱ و ۲۰۱۸ (درصد)

منبع: سازمان بین‌المللی کار

آینده بازار کار در آسیای جنوبی

براساس گزارش سازمان بین‌المللی کار، نرخ مشارکت نیروی کار در آسیای جنوبی در سال ۲۰۱۸ حدود ۵۳ درصد بوده که انتظار می‌رود تا سال ۲۰۲۳ با کاهش همراه باشد و به ۵۲٫۶ درصد برسد. طی این مدت، پیش‌بینی می‌شود نرخ مشارکت مردان در این منطقه طی سال ۲۰۲۳ با کاهش ۰٫۴ واحد درصدی نسبت به سال ۲۰۱۸ به ۷۸٫۵ درصد و نرخ مشارکت زنان نیز با ۰٫۵ واحد درصد کاهش به ۲۵٫۴ درصد برسد. کاهش نرخ مشارکت نیروی کار در حالی است که طبق پیش‌بینی‌ها، طی این مدت (۲۰۱۸-۲۰۲۳) تعداد نیروی کار این منطقه با افزایش بیش از ۵۴ میلیونی همراه خواهد بود که از این تعداد ۴۳٫۵ میلیون نفر آن‌ها مرد و حدود ۱۰٫۶ میلیون نفر زن هستند (جدول ۳).

طی سال ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۳ انتظار می‌رود تعداد افراد بیکار آسیای جنوبی حدود ۱٫۴ میلیون نفر بیشتر شود و به ۲۳٫۷ میلیون نفر برسد. با این حال نرخ بیکاری این منطقه نیز بر رقم ۳٫۱ درصد سال ۲۰۱۸ ثابت خواهد ماند. در سال ۲۰۱۸، در میان شاغلان منطقه آسیای جنوبی، ۲۶٫۵ درصد آن‌ها مزد و حقوق بگیر، ۱٫۹ درصد کارفرما، ۵۷٫۷ درصد خود اشتغال بوده و ۱۳٫۹ درصد آن‌ها در کارهای خانوادگی مشارکت می‌کنند. در سال ۲۰۲۳ پیش‌بینی می‌شود سهم افراد مزد و حقوق بگیر و کارفرمایان افزایش، سهم افراد خود اشتغال ثابت و سهم افراد شریک در کارهای خانوادگی نیز کاهش یابد (جدول ۳).

جدول ۳- وضعیت نیروی کار در آسیای جنوبی

شاخص	جنسیت	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۳
نرخ مشارکت نیروی کار (درصد)	کل	۵۳	۵۲٫۹	۵۲٫۶
	مردان	۷۸٫۹	۷۸٫۸	۷۸٫۵
	زنان	۲۵٫۹	۲۵٫۸	۲۵٫۴
نیروی کار (میلیون نفر)	کل	۷۱۸٫۴	۷۲۹٫۵	۷۷۲٫۶
	مردان	۵۴۶٫۸	۵۵۵٫۶	۵۹۰٫۳
میزان اشتغال (میلیون نفر)	کل	۶۹۶٫۱	۷۰۶٫۹	۷۴۹
	مردان	۵۳۲٫۱	۵۴۰٫۸	۵۷۴٫۵
نرخ بیکاری (درصد)	کل	۳٫۱	۳٫۱	۳٫۱
	مردان	۲٫۷	۲٫۷	۲٫۷
افراد بیکار (میلیون نفر)	کل	۲۲٫۳	۲۲٫۶	۲۳٫۷
	مردان	۱۴٫۶	۱۴٫۸	۱۵٫۸
نیروی کار مزد و حقوق بگیر (درصد)	کل	۲۶٫۵	۲۶٫۹	۲۸٫۶
	مردان	۱۳٫۹	۱۳٫۴	۱۱٫۷
کارفرمایان (درصد)	کل	۱٫۹	۱٫۹	۲
خود اشتغالی (درصد)	کل	۵۷٫۷	۵۷٫۷	۵۷٫۷
کارهای خانوادگی (درصد)	کل	۱۳٫۹	۱۳٫۴	۱۱٫۷

منبع: سازمان بین‌المللی کار

معاونت بررسی های اقتصادی

ایران به عنوان یکی از کشورهای آسیای جنوبی، وضعیت اشتغال به مراتب نامناسب تری نسبت به متوسط این منطقه داشته است. براساس آمارهای مرکز آمار ایران، در پاییز سال ۱۳۹۷، نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر کل کشور بالغ بر ۴۰ درصد بوده که این نرخ برای مردان ۶۴,۴ درصد و برای زنان ۱۶,۴ درصد است. همچنین نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر ایران در پاییز سال ۱۳۹۷، ۱۱,۷ درصد بوده که نسبت به رقم ۳,۱ درصد منطقه آسیای جنوبی فاصله زیادی دارد. نرخ بیکاری این گروه، برای مردان ۱۰,۱ درصد و برای زنان نیز ۱۸ درصد بوده است.